

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—  
za pol leta Din 45—

# NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22-50  
za en mesec Din 7-50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

## Nasilje.

Včeraj je pokrajinska uprava sporočila županu ljubljanskemu dr. Periču, da je notranji minister odobril razpust občinskega sveta ljubljanskega. Z današnjim dnem je prevzel županske posle na ljubljanskem magistratu vladni komisar dr. Bogumil Senekovič.

S tem je vlada zavrgla načelo občinske avtonomije ter jo pokopala. Na mesto od ljudstva izvoljenega zastopstva bo vodil upravo mestnega gospodarstva od vladne imenovani komisar. Vlada se bo po svoji organi izgovarjala, da je bila prisiljena, razpustiti občinski svet, ker se morajo izvesti nove volitve po novem volivnem redu. Toda s tem, da se bodo vršile nove volitve, še vlada ni bila upravičena razpustiti občinski svet, odstaviti župana ter njegove posle izročiti vladnemu komisarju. Sedaj bo posle vodil vladni zaupnik, volitve pa bodo čakale do jeseni, kakor namiguje že »Slovenski Narod«.

Razpust se tedaj ni zgodil iz tehničnih razlogov, marveč iz vidika zgolj strankarsko političnih interesov vladnih strank, predvsem demokratske. Ta razpust je nasilje, proti kateremu bo ljudstvo izreklo svoj ogorčeni protest. Ljudstvo se ne boji novih volitev. Nasprotno! Ljudstvo si želi novih volitev, da bo moglo enkrat jasno in odločno izreči svojo voljo in obsodbo sedanjega režima v naši državi.

Vladne stranke upajo, da se ne bo našla možnost, združiti vse ljubljansko prebivalstvo v enotno fronto proti njim. To upanje utemeljujejo na sporazum, ki so ga sklenili z oficijelno socialdemokracijo, ki je vsled tega začela napadati svoje lastne ljudi v obč. svetu. Da je to upanje jalovo, bodo pokazale volitve. Vladne stranke pa hočejo iti še dalje. Hočejo namreč preprečiti zmago koalicije s tem, da vlada ne bo priznala enotne liste strank, vsled česar bo kratkoročno prisodila večino JDS. Toda tudi tu se bo našel leki! Sedanjega režima pred ljudsko jezo ne reši nobeno sfabricirano sredstvo ne policijskih ne finanjskih moči. Nasilje manjšine se bo zrušilo!

## Iz Ribnikarjevega pašalika.

GOSPODU NAMESTNIKU I. HRIBARJU V VEDNOST.

Pred kratkim smo poročali v splošnem, kako delajo in kaj nameravajo z nekaterimi našimi najvažnejšimi socialno političnimi institucijami, kakor s posredovalnico za delo, inšpekcijo dela, bolniškimi blagajnami, raznimi zavarovalnicami itd. Ker nam g. Ribnikar, kakor je sicer vedno njegova navada, to pot ni ničesar odgovoril v svojem »Jutru«, smo prisiljeni danes govoriti že nekoliko konkretnje. To pot veljajo naše besede tudi Ribnikarjevemu šefu, namestniku Hribarju, ki je odgovoren za vso našo upravo, torej tudi za vse to, kar uganja v in iz vladne palače ven g. Ribnikar. Prisiljeni smo apelirati še v prvi vrsti na g. Hribarja, kajti ko je nastopil on svojo sedanjo službo, je urbi et orbi razglasil, da bo samo »čuvar pravice in zakonov«. To je potrebno tem bolj, da pozneje, ko se bo začel plačevati vsakdo točno po njegovih zaslugah in soditi natančno po njegovih delih, ne bo prevelikega krika in vika. Tudi ne velja samo za g. Ribnikarja, ampak tudi za g. Hribarja, saj nam g. Hribar od danes še ni sporočil, da uganja g. Ribnikar vse to, kar pač uganja, na svojo pest, brez vednosti in za hrbtom Hribarjevimi in da je on, Hribar, v vladni palači samo še marioneta in dekoracija.

Torej po vrsti:

Kdo je zakrivil, da se za delavsko posredovalnico ni plačala malenkostna najemnina toliko časa, da ji je hišni gospodar odpovedal lokale in da bo poslovala v kratkem ta najlepša posredovalnica v naši državi — na cesti?

Kdo je kriv, da se pri tem zavodu mesto odislih uradnikov rednim potom ne popolnijo mesta, ampak da skriva gospod Ribnikar k temu zavodu ljudi — ki bi morali biti reducirani?

Kdo je dal Ribnikarju pravico samovoljno izpreminjati predlog delavske zbornice za delavske zastopnike v zagrebško centralno upravo zavarovalnih zavodov? S kakim namenom se je to izvršilo?

Kdo je dal Ribnikarju pravico samo-

voljno izpreminjati predlog zveze industrijev za delodajalske zastopnike v centralno upravo zavarovalnic in s kakim namenom?

Kaj ima iskati v tem odboru g. A. Praprotnik, ravnatelj in lastnik Unionbanke?

V kakem stadiju je imenovanje medvojne socialističnega kupčevalca za mašinimi plašči na čelo korporacije, ki bo upravljala stotomilijonsko imetje, lastnino našega delovnega ljudstva?

Kaj je s preiskavo v zavodu, ki uprav-

lja denar, ki se zbira iz doneskov od našega premoga in ki je namenjen tudi za pokojnino rudarjem? Kakšna so bila tozadevna navodila dr. Zerjava in Ribnikarja, zlasti v Lenarčičevem slučaju?

Koga namerava še »reducirati« pri naših socialno političnih zavodih?

Preden nadaljujemo, zahtevamo tako od g. Ribnikarja, kakor tudi od Njega točnih odgovorov.

Gospoda se igra z ognjem, toda obračun, težak, a pravičen je pred durmi.

## Revolucija na Bolgarskem?

### Povzročena po Wranglovih?

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Iz Caribroda na bolgarski meji prihajajo vesti, da je Bolgarija popolnoma zaprla svoje meje in da obmejne straže ne propuščajo niti onih kmetov preko meje, ki imajo na bolgarski strani svoja zemljišča. Potniki, ki se jim je posrečilo priti preko, pripovedujejo, da je v Bolgariji izbruhnila meščanska vojna. V celi državi vlada velik nered, prava revolucija. Po mnogih krajih so vzeli oblast v roke komunisti in proglasili kmečko-delavsko republiko. Kralj Boris je zbežal v luko Varno. Drugi potniki pripovedujejo, da so vse te velike izgrede organizirali Vranglovi vojaki, ki jih je bolgarska vlada svoječasno sprejela kot begunce. Ker pa vlada ni dovolila, da bi se na njenem ozemlju organizirali proti Rusiji, so sedaj izzvali krvave nemire. Točnejših vesti še ni. — (Če je to res, potem je imel Lloyd George prav, ko je dejal, da so Vranglovci večja nevar-

nost za tisto državo, v kateri so nastanjeni, ko pa za Rusijo samo. Ur.)

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Ker je začela bolgarska vlada zapirati in razoroževati člane Vranglove armade, ki so se zadnje čase začeli obnašati po celi Bolgariji samovoljno, brskirajoč vse odredbe bolgarskih oblasti, je general Wrangel izjavil, da člani njegove armade niso prišli v Bolgarijo kot navadni ruski begunci, marveč kot oboroženo vojaštvo, kateri značaj bo njegova armada tudi ščitila do skrajnih konsekvenc, magari če pride vsled tega do krvoprelitja in do meščanske vojne. — Politični krogi zatrjujejo, da je Wrangel podal to grozilno izjavo zato, ker ima že dalj časa pripravljeno vse potrebno za puč v Bolgariji in da uživa posebno zaščito belgaiske vlade, kateri je dal na razpolago svoje čete, ki so pripravljene v Jugoslaviji z oboroženim nastopom braniti sedanji nasilni režim.

## Zasedanje osrednjega izvršilnega odbora ruskih sovjetov.

### Joffejevo poročilo o genovski konferenci.

Moskva, 20. maja. (Izv.) Na seji osrednjega izvršilnega odbora sovjetov 17. t. m. je Joffe poročal o poteku genovske konference. Dejal je, da se je takoj iz početka pokazala razlika med 5 zmagovitimi državami in ostalimi. Zmagovite so predložile gotovo spomenico in začele ukazovati. Proti temu nista protestirale samo Rusija in Nemčija, ampak tudi mala antanta. Čimbolj pa se je razvilo »delo« konference, tem bolj so se pojavljala nasprotstva med zmagovalci. To je bil povod, da je Nemčija podpisala z Rusijo pogodbo, ki se je preje v Berlinu še ni upala, boječ se, da jo bo velika antanta hotela razveljaviti. Pozitivnih vidnih rezultatov konferenca ni rodila, pač pa štejem med moralne rezultate to, da je končnoveljavno pokopala »Zvezo narodov« in da je veliko antanto razkropila. Ne samo, da sta Francija in Anglija med seboj needini, pokazalo se je nasprotstvo

tudi med veliko antanto na eni in malo antanto na drugi strani. Mala antanta se ne da več od velike voditi na konopcu.

Kar se tiče Rusije, je Evropa videla, da ona hoče odkritosrčen mir, Francija pa moli celemu svetu pod nos svojo oboroženo pest. Poljska in Rumunija, ki sta preje bili Rusiji odločno sovražni, sta začeli svojo fronto izpreminjati. Genovska konferenca bi mogla privedi do nove grupacije velesil v Evropi. Seveda bi to ne šlo brez zapletljajev. Mogoče bi bilo, da bi moral Lloyd George odstopiti. Rusija se bo vedela prilagoditi novemu položaju. Rusija je varovala na konferenci svojo suvereniteto in ni storila nobenih koncesij na škodo svoje svobode.

Poročilo Joffeja se je sprejelo brez debate. Sklenila se je resolucija, da ima biti pogodba z Nemčijo podlaga za vse druge pogodbe z ostalimi državami.

## Jamstvena pogodba za 10 letni mir.

Genova, 19. maja. Na današnji zaključni seji genovske konference se je predsednik De Facta zahvalil vsem udeležencem za sodelovanje. Šlo je za rešitev enega najvažnejših vprašanj: za povrnitev Rusije v evropsko gospodarsko življenje. Končnoveljavni sporazum se ni dosegel, toda najtežje ovire so se spravile s poti in ako bo haaška konferenca nadaljevala v duhu genovske, uspeh ne bo izostal. Genovska konferenca je položila temelj za novo evropsko politiko miru in sporazuma in si zagotovila hvaležen spomin v zgodovini.

Nato je govoril Rathenau o gospodarskem programu Evrope. Za njim je vstal Čičerin, ki je vložil ugovor proti temu, da Rusija v podkomisiji za delo ni bila zastopana. Podal je pridržke glede člena 6., ki se peča z delom, in grajal, da manjka tudi določb o zaščiti delavstva, posebno brezposelnega. V ostalem ruska delegacija sprejema sklepe gospodarske komisije. — Švicarski delegat Motta je opozoril, da ima Švica že davno osemurni delavnik.

### MINISTRSKA SEJA.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Na sinočnji seji ministrskega sveta so bili prečitani razni brzojavi iz Genove in so se dale dr. Ninčiču nove instrukcije v smislu Lloyd Georgejevega predloga. O zunanjem posojilu se je razpravljalo samo na kratko. Po-

Predsednik De Facta je naznanil, da so predlogi gospodarske komisije sprejeti.

Začela se je debata o sklepih politične komisije, tičočih se mirovno-jamstvene pogodbe. Govorili so Lloyd George, italijanski in japonski delegat ter zastopniki nekaterih drugih držav, ki so podali nekaj pridržkov. Končno je De Facta naznanil, da je mirovna garancijska pogodba sprejeta.

Nato je govoril Lloyd George, ki je naglašal, da se mora Rusiji pomagati in ugotovil, da pomenja garancijska pogodba velik uspeh. Tudi Barthou je z zadovoljstvom ugotovil dober izid konference. Zaključni govor je imel De Facta ob splošnem odobravanju.

Tako se je genovska konferenca končala ob splošnem soglasju, kar ni brez pomena za usodo haaške konference. Na vsak način je bila ta konferenca edina po vojni, ki je vsaj nekaj storila za mir in pomirjenje duhov. Odprla je pot končnemu sporazumu med narodi.

gajanja glede najetja vodi sedaj minister Trifković. Na seji so se dovolili razni krediti, med njimi kredit odboru za prireditve svečanosti ob priliki kraljeve poroke. Vsem osebam, ki se pripeljejo na kraljevo poroko, je dovoljen na železnici četrtinski popust.

## Mirni preobrazi v Rusiji

Proces notranjega preobrata v gospodarski politiki ruskih sovjetov, ki ga je Ljening napovedal pred letom, se čezdalje bolj kaže. O tem povzemamo iz V. številke »Socialne misli« na kratko sledeče podatke:

12. t. m. se je otvorilo v Moskvi zasedanje osrednjega izvršilnega odbora vseh ruskih sovjetov. Njegov delovni program in smer reform, katere so mu predložene od raznih komisariatov, predvsem justičnega, poljedelskega in finančnega, je sledeči:

V glavnem hočejo sovjeti dati več razmaha zasebni podjetnosti. V kmetiskem vprašanju je treba podpirati zadrugištvo in ga osvoboditi ozkosrčnega birokratičnega reglementiranja. Za malo obrt velja isto. Za veleindustrijo so si sovjeti zamislili organizacijo, ki je še precej nejasna v svojih obrisih, nekoliko bolj jasna v svojih temeljih. Oni hočejo podeliti za gotove pango in rajone koncesije družbam in tudi zasebnikom ter jim dati precej individualnega razmaha glede izrabljanja. Država je faktična lastnica, podjetje koncesionirani najemnik, država ima v podjetju svoje zastopstvo, delež na dobičku, oziroma na proizvodih, ki pa jih lahko družba državi odplačuje v gotovem denarju, po gotovi dobi se koncesija ali obnovi ali pa zapade podjetju državi, produkcija mora znašati gotovo vnaprej določeno količino, socialni položaj delavstva pa je zavarovan po državi. Natančno je ta sistem pojasnila nova nemška revija »Der Wiederaufbau«. Nemški podjetniki pravijo, da je riziko velik, vendar pa se bodo tega dela lotili in skušali seveda vanj zanesti še več gospodarskega individualizma.

Vsakomur pade tukaj na misel: ako sovjetska vlada namerava privilegirati inozemske kapitalistične družbe, ali bi ne bilo veliko bolj pametno, da pomore na noge svojim lastnim državljanom in pospeši osnove domačih družb in zadrug? Seveda, odkod vzeti kapital, to je tukaj prvo vprašanje. S časom pa bo temu nujno sledila delna vzpostavitev domače kapitalistične podjetnosti.

Ni pa treba ravno misliti, da bi s tem sovjeti nujno morali zatajiti svoj socialni program: socialna orientacija kapitala more ostati in to bi bila tudi tista trajna pridobitev ruske revolucije, ki ji je boljševizem kot čisto svojevrstna oblika komunizma pomagal do uveljavljenja s terorjem, v čemer je sledil točno stopinjam carizma in ruske precej azijske narave. Ta pridobitev pa ostane in preorientacija sovjetske gospodarske politike kljub svoji dalekosežnosti ne pomeni povratka h kapitalizmu zapadne buržuazije. Socialna orientacija kapitala se izraža tudi v gibanju angleških cehovskih sindikalistov, v prizadevanju pozadružja kapitalizma, v podobnih smereh v Nemčiji itd. — vse to pomenja porajanje novega socialno orientiranega družabnega reda, pomenja dobo graditve po razruševanju, ker se stara gnjiloba ni dala drugače ozdraviti nego z revolucijo.

Na prvi delovni seji izvršilnega odbora ruskih sovjetov 13. t. m. je komisar za justico, Kurskij, poročal o zakonskem načrtu glede temeljnih lastninskih pravic, omejenih po socialnih vidikih (čisto krščansko-socialno načelo). Popolne jasnosti pa sumarično oicelno poročilo ne nuja. Pravi: Zakonski načrt izhaja iz temeljnega načela, da ima samo država pravico na zemljo, in da se more privatnim osebam pripoznati samo pravica na nemonopolizirano lastnino. (Torej je še vedno nekaj take lastnine.) Zemlja, na kateri se je kaj dalo, se more oddati v najem samo na določeno dobo. Lastniki nepremičnin imajo pravico svoje nepremičnine v najem oddajati. Tudi lastninsko pravo na nepremičnine v industrijskih in trgovinskih obratih, predmete domačega uporabljanja, orodja, proizvodna sredstva in izdelane proizvode se prizna. Nadalje se uredi dedno pravo in sicer se določi točno krog dednih upravičencev, seveda se bo dedščina obremenila s progresivnim davkom. Zakon ureja potem obligacijsko pravo. Tu se predvideva pravo sklepanja pogodb, kupa in prodaje ter blagovnih in bančnih sklepov ter njih razveljavljanje izključno rednim sodnim potom. — V zvezi s tem je zakonski načrt o prokuraturi in advokaturi. Prokuratom se namreč nalaga dolžnost v imenu države čuvati nad izvrševanjem zakonov, tako od strani zasebnikov kakor družb in

gospodarskih institucij, kar se spričo dose-  
danih razmer v Rusiji ne pravi nič druge-  
ga nego korenito omejevanje samovolje lokal-  
nih sovjetskih faktorjev in nategnenje dr-  
žavnih uzd. Če se ta preorientacija posre-  
či, bodo sovjeti Rusijo konsolidirali, ne da  
bi bilo treba na eni strani žrtvovati načelo  
socialne orientacije kapitala, na drugi bodo  
tako reakciji najbolj temeljito izpodkopali  
tla. Veliko, največ, je pa odvisno od idejne  
preorientacije stran od brezverstva, s ka-  
terim je boljševisem otrovan. Znaki v sme-  
ri takega preobrata se tudi že javljajo.

Toliko posnemamo iz naše revije. To  
potrja misel, ki smo jo o tem procesu ne-  
davno v tem listu izrekli, česar »Slovenski  
Narod«, ki je na naš članek navezal nekaj  
opazk, očitno ni razumel. Da smo prav  
zadeli, o tem nas potrja zelo članek v  
»Corriere della Sera«, ki je vzbudil občno  
pozornost. Tam se izvaja, kako tudi Lloyd  
George pazljivo sledi preorientaciji gos-  
podarske politike sovjetov in kako da je pre-  
pričan, da bo vedla ne samo do konsolida-  
cije ruske države, nego da bo tudi bistveno  
doprinešla k ustvarjenju novega sveta mir-  
nim potom. Reakcija se moti na celi črti.

## Nesoglasje radi voliv- nega reda.

Belgrad, 20. maja. (Izvirno.) Včeraj  
je imel radikalni klub sejo, na kateri je  
razpravljaval o Marinkovičevem načrtu vo-  
livnega zakona. Po kratki debati je ta  
načrt odklonil kot nesprejemljiv in sklenil,  
da se o njem sploh več ne razpravlja. Ra-  
dikalnim ministrom je klub naročil, da  
store tozadevne korake v ministrskem  
svetu.

Belgrad, 20. maja. (Izvirno.) Demo-  
kratski klub je imel včeraj sejo, na kateri  
je razpravljaval o volivnem zakonu, kakor  
ga je izdelal minister Marinković. Seja je  
bila zelo burna in se je pojavilo več novih  
predlogov. Ker se ni mogel doseči spo-  
razum, je bila seja odgodena na popoldne  
in je bil izvoljen ožji odbor, da zadevo  
prouči. Ta ožji odbor je imel popoldne  
svojo sejo, ki se je udeležilo tudi več  
drugih poslancev. Ker je Davidović uvidel,  
da tudi ta odbor ne bo prišel do spo-  
razuma, je sejo odgodil do torka.

(Od Marinkovičevega volivnega reda  
so si demokrati obetali saj ta uspeh, da  
pridejo na Slovenskem do 2 mandatov. V  
okrožjih namreč, ki volijo 6—9 poslancev,  
dobi po 1—2 mandata tudi ona lista, ki ni  
dobila količnika. Kjer pa se voli manj po-  
slancev, dobijo vse mandate le stranke, ki  
so dosegle količnike. Tako bi se demo-  
krati v Srbiji zavarovali pred manjšino, na  
Slovenskem in Hrvaškem bi pa dobili  
mandate na račun drugih.)

## Današnja predborza.

Zagreb, 20. maja. (Izv.) V prostem  
prometu notirajo: lire 13.90, Trst 14.10,  
New York (ček) 271—272, dolarji 269,  
Berlin 93.50—93.75, Pariz 25.10, London  
1230, Praga 527, Dunaj 2.81.

Zürich, 20. maja. (Izv.) Berlin 1.75,  
Holandsko 243, New York 524.25, London  
23.33, Pariz 47.55, Italija 26.75, Praga 9.97,  
Pešta 0.65, Zagreb 1.85, Sofija 3.85, Var-  
šava 0.13, Dunaj 0.0525, n. a. k. 0.055.

## Dajte tobačnemu delavstvu možnost živeti! Spomenica Gostinčarja in Gosarja.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Poslanec Jož.  
Gostinčar in dr. Gosar sta vložila  
na upravo državnih monopolov sledečo od-  
ločno spomenico:

Delavstvo tobačne tovarne v Ljublja-  
ni je že ponovno vložilo na upravo držav-  
nih monopolov prošnje za zvišanje prejem-  
kov, toda uprava monopolov na to niti ne  
odgovori.

Prošnje so utemeljene v vedno rastoči  
draginji, ob kateri delavstvo tobačne to-  
varne, ki je danes najslabše plačano del-  
avstvo Ljubljane, na noben način ne mo-  
re živeti.

Mnogi so se zadolžili, posebno oni, ki  
imajo skrbeti za svoje. Sedaj pa ne more-

jo plačati dolgov, ker jim siromašne plače  
niti za najpotrebnejša živila ne zadoščajo.

Ob pomanjkanju in lakoti životarijo  
dalje in trpe v zavesti, da njih delo državi  
donaša ogromne milijone, od katerih oni  
ne dobe toliko, da bi mogli živeti. To so  
nezdrave razmere, ki jih uprava monopo-  
lov ne sme trpeti. Vsled tega prosiva pod-  
pisana, da se od tobačnega delavstva po-  
novno zaproseni poviški dohodkov v naj-  
krajšem času dovolijo in tudi izplačajo. Si-  
la je res velika, pričati je, da uprava  
monopolov delavstva tobačnih tovarnic in  
osobito onega v Ljubljani ne bo poglala  
v dejanja, ki bi ne bila koristna ne delav-  
stvu in ne monopolu in državi.

Prosiva torej brze pomoči!

## Pasiuna rezistence železničarjev o Mariboru. Atentat na delavsko koalicijsko pravico.

Maribor, 19. maja. (Izv.) Ko je delav-  
stvo južne železnice danes dopoldne pri-  
šlo v delavnico, da tamkaj nadaljuje svoje  
že več dni trajajočo pasivno rezistenco, je  
našla vrata delavnice zaprta in zastražena.  
Na vratih pa je bil nabit oglas, podpisan  
v imenu nadzorovalnega odbora prometne-  
ga ministrstva od višjega inspektorja Koste  
Nikolića in od zastopnika obratnega rav-  
nateljstva Ogrinca. V tem oglasu se javlja  
delavstvu, da je vlada odobrila zahteve  
delavstva po draginskih dokladah. Ker pa  
se delavstvo pred izplačilom teh doklad  
noče zopet poprijeti dela, je uprava južne  
železnice primorana iz gospodarskih raz-  
logov začasno zapreti delavnice. Tudi na  
vratih drugih obratov, ki so se pridružili  
pasivni rezistenci, kakor v kurilnici, pri  
progovni sekciji koroške proge in v mate-  
rialnem skladišču, so bila vrata zaprta in  
zastražena ter so bili na njih nabiti oglasi,  
ki naznanjajo delavcem, da je z ozirom na  
to, ker je vlada ugodila zahtevam delav-  
stva, ker se pa ono noče povrniti na delo  
pred izplačanjem zahtevanih draginskih  
doklad, bila uprava južne železnice primo-  
rana izpreiti v poštevi prihajajoče delavstvo  
teh obratov. Delavci pa imajo vsak tre-

notek možnost, da se zopet javijo na delo  
pri svojih predstojnikih. Njihov ponovni  
sprejem pa je odvisen od odločitve zastop-  
nika obratnega ravnateljstva.

Maribor, 20. maja. (Izv.) Južna želez-  
nica bi morala ugoditi delavstvu v mari-  
borskih delavnicah, a ji tega ne dovoli bel-  
grajska vlada, ki hoče popolnoma strel-  
delavske moči v boju za borni kruh in sa-  
moobrambo. Vladni zastopnik je diktiral  
južni železnici sledeči reverz, ki naj ga  
uprava predloži delavstvu v podpis: »Pod-  
pisani vzamem na znanje, da so me na  
mojo izrečno prošnjo zopet sprejeli na de-  
lo, a samo pod pogojem, da bom brezpo-  
gojno vršil vse delo in da me bodo smeli  
v slučaju zopetne pasivne rezistence z moje  
strani končnoveljavno odpustiti iz službe.  
Maribor, datum — podpis.« Reverz je pov-  
zročil splošno ogorčenje, ker je nezasiščen  
atentat na koalicijsko pravico in življenjski  
obstoj brezpravne delavske raje. —  
Jutri v nedeljo bo v Mariboru veliko zbo-  
rovanje celokupnega delavstva in vseh de-  
lavskih organizacij. Na tem zborovanju bo  
vlada videla, kako enodušno je vse delav-  
stvo pripravljeno, braniti svoje pravice in  
svojo eksistenco.

## Patriotizem srbske velebanke.

Današnji jugoslovanski režim in nje-  
gova vlada slonita nedvomno na velekapita-  
lu, kar ni nikakoli tajnost, ampak vsako-  
mur očita resnica. Človek bi pričakoval,  
da bo velekapital vsaj tačas, ko je na vla-  
di, lojalno ravnal nasproti državi vsaj v to-  
liko, v kolikor to zahteva zakon. A jugoslo-  
vanski ali pravzaprav srbski velekapital  
ne premore niti tolike npravne moči. Zgo-  
voren dokaz za to imamo v umazani aferi  
skopeljske francosko-srbske banke. O tem  
poroča dunajska »Börse«:

Podružnica skupeljske privilegirane  
velebanke Franco-Serbe v Solunu se je za-  
časa prepovedi o kupčiji z devizami na de-  
belo pečala z valutnim verižništvom. Oblas-  
ti so bile postale pozorne, ker so priha-  
jale na solunski trg vedno velike množine  
dinarjev. V Skopje je nato odšel nadzor-

nik Matković, ki je po 14 dnevni preiskavi  
odkril celo verižniško organizacijo. Le-ta  
je vodila potom šifriranih brzojavk in vi-  
hotapljenih pisem najobsežnejše verižni-  
ške kupčije z valutami. Kazen je bila iz-  
redno mila: 100.000 dinarjev globe in od-  
tegnitev dovoljenja za poslovanje s tujimi  
plačilnimi sredstvi. — Tako je pri nas pod  
vlado velekapitala: delavcu se izžame zad-  
nja sraga za državno blagajno, velebanki,  
ki je ogoljufala državo za ogromne mili-  
jone, se pa kazni »senka«. Saj globa  
100.000 Din v takem slučaju ni nobena  
kazni.

## Za izpopolnitev želez- nic.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Železniški mi-  
nister se pogaja preko naših delegatov v  
reparacijski komisiji v Parizu z nemškimi  
tvrdkami za zgraditev in opremo 11 kuril-

nic in delavnic, ki bi bile postavljene na  
glavnih postajah. V njih bi se izvrševala  
manja popravila. Stale bi približno dva mi-  
lijona zlatih mark. Dalje se pogaja za na-  
bavo 20 vagonov železniškega materiala v  
vrednosti 200 do 300 tisoč zlatih mark in  
za nabavo večjega števila železniških pot-  
niških voz za normalne in ozkotračne že-  
leznice.

## Za doklado železničar- jem.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Poslanec Go-  
stinčar je vložil včeraj na ministra sa-  
obračaja sledeči upit radi dodatkov onim  
železničarjem, ki vsled stanovanjskih raz-  
mer ne žive skupno z družinami:

V Zagrebu in drugih krajih se nahaja  
nekoliko železničarskih poduradnikov, slug  
in tudi uradnikov, ki vsled stanovanjske  
bede ne morejo živeti skupno s svojimi  
družinami ter so vsled tega primorani vzdr-  
ževati dvojno gospodinjstvo. To je pri se-  
danji draginji vseh življenjskih potrebščin  
postalo nemogoče.

Mnogi izmed njih so vložili na mini-  
strstvo saobračaja prošnje za primerne do-  
datke, katere še niso rešene. Ker je stvar  
nujna, si dovoljujem vprašati gospoda mini-  
stra:

Ali hoče tozadevne prošnje kmalu in  
ugodno rešiti ter vsem uslužbencem držav-  
nih železnic, ki se nahajajo v tem položaju,  
primerne zvišati dnevnice.

## Politični dogodki.

+ Vasić in druge afere. Poslanec dr.  
Hohnjec je na seji zakonodajnega odbora,  
dne 16. t. m. takole opisal, kako centra-  
listi preiskujejo sramotne afere: »Pri nas  
je vse polno afer. Vitezi teh afer pa so  
se zatekli k svojim strankarjem, in v tistem  
hipu so dobili vesoljno odvezo. Pri nas ne  
drži več načelo, da bodi splošna blaginja  
glavni smoter države, marveč blaginja ra-  
dikalne ali demokratske stranke. Od tod  
toliko korupcije in nezadovoljstva. Polkov-  
nik Vasić je hotel na Dunaju oškodovati  
državo za težke milijone, a do danes ne  
vemo še, kaj se je z njim zgodilo v kljub  
ponovnim interpelacijam, ki bi morale  
biti čisto nepotrebne, ker je dolžnost  
ministrov, da pozovejo krivce na odgovor.«  
— Ampak, če so mianistri krivi in sokrivi?  
To je nekaj čisto drugega ko pa dejanje  
navadnega podanika!

+ Veliki župani. Ob priliki ustvar-  
janja zakona o splošni upravi smo ugotov-  
lili, da je veliki župan odgovoren samo  
ministrskemu svetu, ne pa ljudstvu. Ta  
veliki gospod — veliki župan je čisto ne-  
odgovoren ljudstvu. Postavlja se od zgoraj,  
ljudstvo nima pri tem nobene besede. Ve-  
liki župan vodi upravo v oblasti kakor  
hoče, odgovarja le ministru. Ljudstvo in  
njegovi zastopniki nimajo pri tem nobene  
besede. Niti o oblastni upravi ne bo smela  
debatirati pokrajinska skupščina. In če  
kdo trdi, da je dovolj, če je veliki župan  
odgovoren ministru, velja prislovica: Bel-  
grad je daleč, Bog pa visoko! — Tako je  
opisal velike župane dr. Hohnjec v svojem  
včerajšnjem govoru. Imel je prav.

## Tunel.

Roman, Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter  
Mlakar.

Vlaki so švigali gor in dol kakor ponavadi. Ne-  
znanski stroji, dinami, sesalke, ventilatorji so bili v  
teku ter odmevali v blesteče svetlih strojevnah.

Bilo je mrzlo, in moštvo, ki je prišlo iz loplega,  
kot peč vročega tunela, se je zmrzujoč slisnilo skupaj  
ter planilo, ko se je vlak ustavil, šklepelajoč z zobmi  
v kantino po čašo tople kave ali groga. Polem so  
glasno in hrupno poskakali v električne vozove, ki so  
jih odpeljali v njihove kasarne in hiše.

Ze nekaj minut po štirih se je raznesla vest, da  
se je v tunelu pripetila nesreča. Četrt ure po štirih so  
zbudili Harrimana; zaspan in skoraj omagajoč od trud-  
nosti je prišel v osrednjo pisarno.

Harriman je bil energičen in odločen mož, utrjen  
na bojiščih dela. Baš danes pa je bil potrt in ubit. Celó  
noč je prejel. Kajti zvečer mu je bila dospela brzo-  
javka, da je njegov sin, edinec, vse, kar mu je še bilo  
ostalo od življenja, podlegel na Kitajskem mrzlici.  
Težko in strašno je trpel in nazadnje izpil dvojno  
merico uspalnega praška, da bi mogel zaspati. Se  
sedaj, ko je telefoniral v tunel, da bi izvedel kaj bolj  
natančnega, je spal. Nihče ni nič vedel in Harriman je  
sedel apatično in brezbrizno na slotu ter spal z od-  
prtimi očmi. Isli čas so zagorele luči v sto in sto delav-  
skih hišah v kolonijah. Glasovi so govorili in šepetali  
po ulicah; ono preplašeno šepetanje, ki ga slišiš celo  
v najglobljem spanju. Ženske so drvele skupaj. Iz južne  
in severne kolonije so se pomikale temne čele žensk  
in mož proli lesketajočim se skleklanim stihom teras v  
osrednji pisarni.

Zbrali so se pred hladnim, visokim poslopjem in  
ko je že narasla velika truma, je ta začela sama od  
sebe klicati:

»Harriman! Hočemo vedeti, kaj se je zgodilo!  
Prikazal se je pisar z razdražljivo brezbriznim  
obrazom.

»Se sami ne vemo nič določnega!«

»Izgini, pisar! Ne maramo pisarja! Hočemo Harri-  
mana! — Harriman!«

Vedno več se jih je nabiralo. Od vseh strani so  
lezli temni kupi ter se izlivali v množico pred pisar-  
niškim poslopjem.

Harriman se je slednjič prikazal sam, blede, star,  
truden in zaspan, in tisoč glasov mu je vpilo v vseh  
jezikih in načinih:

»Kaj se je zgodilo?«

Harriman je namignil, da hoče govoriti, in zavla-  
dala je smrtna tišina.

»V južnem rovu se je zgodila pri vrtnem stroju  
eksplozija. Več ne vemo.«

Harriman je komaj govoril, jezik se mu je valjal v  
ustih kakor kovinaš kembelj.

Divje rjovenje mu je odgovorilo.

»Lažnik! Slepar! Povedati nam nočeš!«

Harrimanu je udarila kri v obraz in oči so mu od  
jeze izstopile iz jamic; zavedel se je, hotel govoriti,  
toda možgani mu niso delovali. Odšel je ter zaprl  
vrata za seboj.

V hipu je zažvižgal kamen skozi zrak ter razbil  
šipo v prilličju. Videli so, kako je preplašeno zbežal  
neki pisar.

»Harriman! Harriman!«

Harriman se je spel prikazal na vratih. Umil se  
je bil z mrzlo vodo ter postal nekoliko bolj buden.  
Kakor rak rdeč je bil njegov obraz pod sivobelimi  
lasmi.

»Kakšna neumnost je to, da razbijate okna?!« je  
vpil glasno. »Mi ne vemo več, nego sem povedal! Bo-  
dite pametni!«

Glasovi so vpili vsekrižem.

»Hočemo vedeti, koliko je mrtvih. Kdo je mrtev?  
Imena!«

»Babe ste čeda trap!« je jezno vpil Harriman. »Ka-  
ko naj to že vem!«

In Harriman se je počasi obrnil ter spel stopil  
s kletvijo med zobmi nazaj v hišo.

»Harriman! Harriman!«

Ženske so udrele za njim.

Namah je začelo padati kamenje. Kajti ljudstvo,  
ki se sicer brez misli podvrže vodstvu, si v takih  
hipih ustvari iz prirojenega pravnega čuta lastne za-  
kone ter jih v hipu uporabi na licu mesta.

Harriman je spel prišel ves besen. A ni rekel  
besedice.

»Pokaži nam brzojavko!«

Harriman je obstal.

»Brzojavko? Nimam brzojavke. Telefonsko poro-  
čilo sem imel.«

»Sem ž njim!«

Harriman ni trenil z očmi.

»Dobro, evo ga!«

Čez minuto se je vrnil s listkom iz telefonskega  
zvezka v roki ter glasno čital. Daleč so se slišale  
besede, ki jih je poudarjal:

»Vrtni stroj — južni rov — eksplozija pri raz-  
streljevanju — 20 do 30 mrtvih in ranjenih — Hobby!«  
In Harriman je izročil listek prvim v bližini ter  
se vrnil v hišo.

Kakor bi trenil, so listek raztrgali na sto kosčkov;  
toliko od njih ga je hotelo obenem čitati. Množica se  
je za kratek hip pomirila. 20 do 30 mrtvih je bila  
sicer strašna, toda še ne velika katastrofa. Lahko si  
spel upal. Saj ni nikjer rečeno, da je moral baš on  
delati pri stroju. Najbolj jih pa je pomirilo to, da je  
bil Hobby sporočil vest telefonično.

In vendar ženske niso šle domov. Čudno! Po-  
lastil se jih je iznova stari nemir, njihove oči se  
plamtele, srca bila. Nekaj jih je liščalo in plašni po-  
gledi so se spogledovali.

Če Harriman laže —?

Valovile so k postaji, kamor so prihajali vlaki  
navzgor, ter čakale tresoč se od mraza zavite v ogr-  
tače in plahte. Od postaje si lahko pregledal zaseko  
do lunjskega ustja. Mokri liri so se blesteli v svetlobi  
obločnic, dokler se niso zlili v lenke črte. Čisto spodaj  
sila rečali dve sivi luknji. V eni se je prikazala luč,  
zabliskalo je mrlihavo, sij je brizgnil iz nje in namah  
si videl slepeče ciklopsko oko vlakovo drveči po  
progi navzgor.

+ Osat. Zadnja številka mladoliberalne »znanstvene revije« »Njiva« si prizadeva služiti svojim povelnikom na ta način, da dokazuje opravičenost Aliagičeve smrtne obsodbe. Pravi, da je načelnik morilec bolj vreden smrti nego človek, ki ubija v hipni jezi. Kakor da bi bil Aliagič ubijal iz načela in ne za načela. Pa recimo, da ima »Njiva« prav. Potem bi pa bila njena dolžnost, da ožigosa svoje ožje somišljenike, zakaj tako proslavljajo političnega ubijalca Principa. A namesto tega list žigosa naša s. ker se tej proslavi nismo pridružili. Žalostno dovolj, da se dobi napredna revija, ki zagovarja smrtno kazen, a še žalostnejše, da tega ne zna izvesti na dostojnejši način nego s sredstvi navadnega strankarskega boja. Na »Jutrovi« »Njivi« uspeva le osat.

## Dnevni dogodki.

— Mednarodna ureditev izseljeniškega vprašanja. Na bodoči — tretji — konferenci mednarodnega urada za delo, ki se bo vršila sredi oktobra t. l. v Ženevi, bo kot glavna točka na dnevnem redu izseljeniško vprašanje. Urad bo zahteval od vseh zastopanih držav, da mu redno pošiljajo svojo statistiko o izseljevanju.

— Sladkor na račun reparacij. Kakor poročajo, je naša delegacija v reparacijski komisiji v Parizu ponudila naši vladi, da ji na račun reparacij preskrbi za uradništvo nemški sladkor. Sladkor bi se prodajal uradnikom po nakupni ceni. Takoj bi se moglo nabaviti 15 tisoč ton sladkorja, a potem bi se dobava redno nadaljevala. — Kaj je neki zopet za tem sladkorjem?

— Milijarde pa naga, bosa in gladna armada. Proračun za vojno ministrstvo znaša 5 milijard 260 milijonov kron. Vojaštva je v državi 108.000. Vsak vojak stane državo mesečno 4000 kron. Armada pa je bosa, raztrgana in gladna. Kam gre vendar denar?

— Če bo res? Iz Belgrada poročajo, da namerava ministrstvo za socialno politiko zgraditi v bližini Sarajeva Sanatorij za tuberkulozne delavce. — Predno pa bo sedanja vlada ta »namerava zgraditi« izpremenila v »je zgradila«, bo steklo še precej Save v Donavo.

Zvišanje telefonskih govorilnih pristojbin v medkrajevnem prometu. Po naredbi ministrstva za pošto in brzojavo s 1. junijem t. l. zvišajo telefonske govorilne pristojbine v medkrajevnem prometu in sicer: V I. pasu (zračna razdalja do 100 km) na 5 Din, v II. pasu (zračna razdalja čez 100 do 200 km na 6 Din, v III. pasu (zračna razdalja čez 200 do 400 km) na 12 Din, v IV. pasu (zračna črta čez 400 km) na 15 Din.

— Nevihita, ki je odnesla demokrate. Torkovo »Jutro« je priobčilo vest o »vremenski katastrofi« v Rogški Slatini, o »utrganem oblaku« in pa, da je toča uničila vse poljske pridele. V današnjem »Jutru« pa dementira dopisnik iz Rogške Slatine vse te pretirane vesti, ugotavljač, da ni v Rogški Slatini ničesar znano o »vremenski katastrofi«, o »utrganem oblaku«, najmanj pa o kakih »toči«. Pač pa je precej deževalo v soboto zvečer in v nedeljo dopoldne, vsled česar je odpadel napovedani — demokratski shod. — Vsak vzrok je dober! Pod »utrganimi oblaki« je res težko zborovati, v navadnem dežju bi pa za demokrate že šlo, saj gredo »ravno pod eno marelo«.

— Centralizacija »bogenlamp«. Sarajevska »Pravda« piše: »Pred nedavnim časom smo zabeležili po Sarajevem razširjeno vest, da so odnesli električne »bogenlampe«, ki so last mestne občine, v Belgrad. Zahtevali smo tedaj, naj vladni komisar sarajevske občine pojasni celo za deva. On pa je gluh in molči.« Torej že »bogenlampe« so centralizirane. Mislimo, da ne bodo gorele, ker bo imel centralizem preslab električni tok.

— Slaba letina švicarskih bank. Kakor je razvidno iz poročil, so nastopili za švicarske banke vsled pojemanja kupčij in padanja draginje slabi časi. Mnogo manjših bank je faliralo, velike pa so se morale zadovoljiti z znatno zmanjšanim zaslužkom. Bilančne vsote osmih največjih bank za leto 1921 znašajo skupaj 4445 milijonov frankov proti 4766 milijonom prejšnjega leta; še bolj so upadle prometne vsote. Dolgovi pri bankah so se znižali od 2235 milijonov frankov na 1987 milijonov; od tega je bilo odpisanih 18,5 milijonov. Tudi tu se vidi: čim bolj se urejujejo v kaki deželi gospodarske razmere in čim bolj se godi splošnosti, tem višje so bankam postavljene jasli.

— Požar v rimski bolnišnici. V bolnišnici Sv. Duha v Rimu je 18. t. m. izbruhnil silen požar, ki je pokopal pod razvalinami cele bolniške sobane, predno so mogli rešiti bolnike. Dosedaj so izkopsali na pogorišču 30 zogljenih trupel bolnikov.

— Padanje draginje na Angleškem. Meseca aprila so se cene življenjskih potrebščin znova znižale za 1%. Na splošno so cene še za 81% višje nego pred vojno.

— Preklinjevanje bo odpravljeno, žal, da ne pri nas, ampak v Veroni, kjer ljudje

preklinjajo neki huje kakor pogani. Da se grdo preklinjevanje zatre, se je ustanovil v zgoraj imenovanem laškem mestu poseben odbor, h kateremu so se priglasili zastopniki vseh političnih, znanstvenih, obrtnih, vojaških, šolskih in delavskih organizacij. Odbor je že objavil protest, ki so ga podpisali poslanci, senatorji, generali, prefekti, nadškofje, rabini, profesorji, časniki, karji. — Da se je pri Slovencih zadnja leta preklinjevanje silno razširilo, je le prežalostna resnica in je želeli, da bi se ta tako grda in ostudna napaka zatrla tudi v našem narodu.

— Požar v Bosni. Sarajevo, 18. maja. (Izv.) Včeraj popoldne je izbruhnil velik požar v tvornici polišiva Utazoni in Ventoni. Požar je divjal tri ure. Škode je več milijonov kron. Vsled požara je morala tvornica ustaviti obratovanje za več tednov.

## Ljubljanski dogodki.

Izredna in zadnja seja razpuščenega obč. sveta se bo vršila v torek, dne 23. majnika 1922 ob enajstih dopoldne v mestni dvorani. Dnevni red: 1. Naznanilo predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Razprava v smislu § 87 al. 2 občinskega reda glede razpusta občinskega sveta.

Iz Stavbeno gibanje v Ljubljani lepo napreduje. Poleg mnogih malih hišic na periferiji mesta se zgradi tudi večje stavbe. Pred vsem je omeniti že skoro dokončano stavbo Zdravne gospodarske banke na Miklošičevi cesti. Na Miklošičev cesti na voglu gradi posloje Vzemna posojilnica. Nasproti med Zdravno gospodarsko banko in Bambergov tiskarno nameravata sezidati trnadstropno hišo gg. Kreger in dr. Pogačnik. Daleč višje na Miklošičevi cesti nasproti justične palače bo gradila palačo bolniška blaga na. V Dalmatinski ulici poleg Štrukla se namerava zgraditi stanovanjska hiša Mestne hranilnice. — Na vogalu Pražakove in Kolodvorske ulice se bo začela graditi velikanska palača južne železnice, v kateri bodo nastanjeni: restavracija, kavarna, kinematograf, vinske kleti, pisarne ter veliko stanovanj. Poslopje obeta biti zelo impozantno. Predela so se že pričela. — V podaljšani Pražakovi ulici onstran Dunajske ceste vstric Gospodarske Zveze zgradi trdnika Tönnies na svojem svetu lepo trinadstropno hišo. V Kolizejski ulici bo zgradil trgovec Stupica krasno vilo. — V tej sezoni bo Ljubljana dobila nekaj novih lepih in velikih poslopij.

Iz Pasivna rezistenca železničarjev tudi v Ljubljani. Tudi v ljubljanskih delavnicah južne železnice se je včeraj dopoldne začela popolna pasivna rezistenca vsega osebja solidarno. Včeraj je že občutno začelo primanjkovati strojev za vlake. Danes bo to pomanjkanje še bolj občutno. Če se železničarjem zagotovi, da dobe v določenem roku izplačane baje že dovoljene doklade, bo pasivna rezistenca takoj prenehala.

Iz Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 24. maja t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritličje, desno.

Iz Carinska evetka. Ljubljanski trgovec Š. je dobil od inozemske tvrdke vzorce za čokolado. Ti vzorci pa niso vsebovali čokolade, marveč samo lesene ploščice, da trgovci ve, kakšna je oblika čokoladnih zavitkov. Na carini pa so sveto zacarinili les za čokolado in trgovci je moral plačati za par kil lesa 62 Din uvozne carine. Ali ni lepo pri nas?

Iz Potovanje v Belgrad povodom venčanja Nj. Veličanstva našega kralja je vezano na posebne legitimacije, katere se bo izdajalo in sicer za osebe, ki stanujejo v Ljubljani, na policijskem ravnanstvu v Ljubljani in predsedstveni pisarni. — Tako nam poroča policijsko ravnanstvo.

Iz Podporno društvo jugoslov. akademikov v Ljubljani. Na izrednem občnem zboru PDJA dne 17. maja 1922 je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Jeršič Mirko, iur., podpredsednik Zorič Krešimir, theolog, I. tajnik: Stanovnik Aleš, iur., II. tajnik: Radšel France, med., blagajnik: Birk Franc, teh., nač. menze: Grafenauer Zdravko, teh., nač. boln. blagajne: Hočev var Mirko, iur., načelnik doma: Bednařik Rado, fil., odbornik brez mandata: Premru Vlado, med.

Iz Sin se pogreša. Od 13. t. m. dalje se pogreša 15 letni Ivan Vrtačnik, rojen v Bizoviku, občina Hrušica pri Ljubljani. — Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči njegovo mater Frančiški Jesih v Ljubljani, Karlovška cesta št. 7.

## Naša društva.

d Pevski odsek pri D. M. v Polju priredi v nedeljo dne 21. maja 1922 v Ljudskem domu pri D. M. v Polju koncert moškega in mešanega zboru. Pričetek ob

4. uri. Vspored. 1. Nagovor. 2. Dr. Kimovec Geslo pevske zveze. 3. St. Premrl: Napitnica. 4. P. H. Sattner: Opomin k petju. 5. Nazaj v planinski raj. 6. J. Aljaž: Večer. 7. Dr. Ipavec: Milada. 8. Adamič: Večer. Odmor. Narodne: 9. Prelovec: Jaz bi rad rudečih rož. 10. Oj Doberdob. 11. A. Andjel: Dragi je daleko. 12. Pavčič: Adijo pa zdrava ostani. 13. Hubad: Škrjanček po je žvrgoli. 14. Dev: Pojdem v rute. 15. Glej čez jezero. 16. Kimovec: Dekliška. 17. Teče vodica. 18. Marko skače. — Cene običajne. Ker je čisti dobiček namenjen v kulturne svrhe, zato vsi prijatelji petja najvljudneje vabljeni. — Odbor.

d Poselska zveza ima predavanje jutri v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 5. uri popoldne v Rokodelskem domu Komenskega ulica. Služkinje, udeležite se vse, je važno.

d Šišensko prosvetno društvo priredi v ponedeljek 22. maja ob 8. uri zvečer v običajnem lokalni gostilni Reinighaus poučno predavanje z lepimi barvanimi skiopletnimi slikami. Vstopnina za ljudskošolsko mladino 2 K, za vse druge pa 4 K. — K obilni udeležbi prijatelji društva vabljeni.

## Dopisi.

Koroška Bela. Z velikim zunanjim sijajem hočejo Javorniški Sokoli razviti 28. maja društveni prapor. V šoli se spišejo šopi vabil, da se pošljejo buržujem po vsem Gorenjskem in jih ta dan zbornajo na Koroško Belo. Vse priprave vodi učiteljstvo z nadučiteljem na čelu. Spomnim naj le kako je bilo 20. aprila v Javorniškem Rovtu! — Čudno vlogo pa igrajo pri tej sekolovski slavnosti naši komunisti! Na plakatih čitamo, da sodeluje njihova godba in komunistični pevski zbor »Sava«. Kje so vendar njihova načela, ko vedno povdarjajo svoje razredno stališče in gredo roko v roki s kapitalisti? Ali niso kapitalisti razni kumi in kumice, ki bodo nastopali pri tej slavnosti, kateri so prišli do denarja po delavstvu, ki je stradalo in strada še danes? Kakšno stališče k tej vzajemnosti bi zavzeli Ljenci, Čičerini in drugi, če bi bivali med nami? Vzeli bi bič v roke, če niso prav taki kot naši komunisti. Sodba za trezno misleče pa je, da je nasprotstvo komunistov in soc. demokratov večje do vere in Cerkev, kakor pa do buržuazije. Prav ta dan, 28. maja, bodo tudi nastopili na Jesenicah vsi katoliški telovadni odseki jeseniškega okrožja in želi uspehe za tiho delovanje v zimskem času v tehničnem in izobraževalnem oziru. Vršila se bo namreč okoližna tekma jeseniškega orlovskega okrožja. — Počastili bomo ta dan tudi westfalske slovenske delavce, ki bodo prihiteli pogledat svojo milo domačijo in si 28. maja ogledali Jesenice. Pustimo zato Sokolom rajanje in ples 28. maja in hitimo na Jesenice pozdravit stanovske tovariše-delavce iz Westfalskega in gledat okoližno tekmo!

Litija. Spomenica, ki jo je SZTD vložila na ravnanstvo predilnice za zboljšanje plač predilniškemu delavstvu, je bila danes predana inspekciji dela v nadaljno ravnanje, ker ravnanstvo ni odgovorilo do danega roka. O dnevu pogajanj obvestimo pravočasno. — Tajništvo SZTD.

Litija. Včeraj popoldne ob 4. uri se je vršil strokovni shod predilničarjev zlatenih v SZTD. Poročal je na shodu tov. Cvikelj od centrale. Udeležba je bila precejšnja tudi od nasprotnikov. Od shoda bi se dalo marsikaj poročati, pa bomo še zaenkrat pustili. V glavnem bodi povdarjeno: Nasprotniki so že en dan poprej govorili, češ da bodo zopet plesali. Vendar se jim to ni posrečilo. Govornik jih je pozival, naj se oglasijo k besedi, naj ugovarjajo, da bo odgovarjal samo na stvarne ugovore. Tako niso mogli ugovarjati, ker je bil shod strogo strokoven. Na takšne seveda narodni socialisti niso vajeni. Na naših strokovnih shodih ni zabavljanja, temveč strokovni pouk. Našo organizacijo naj dičijo člani, zavedni, odločni, pošteni, poštenega človeškega obnašanja in ne surovine. Zabavljanja, kletvice itd. prepuščamo nasprotnikom. Shod je lepo uspel. H koncu je bilo malo prerekanja, slišal se je iz vrst nasprotnikov krepak primojduš. Vendar tudi ta ni pomagal.

## Iz trboveljskih revirjev.

Mezno gibanje trboveljskih rudarjev. Iz Trbovelj: V nedeljo, 14. t. m. je sklicala »Neodvisna« javen shod, da sporoči delavstvu odgovor Trb. prem. družbe ter rudarskega glavarstva. Odgovor družbe se glasi med drugim: »Kar se tiče zahtev, vljudo sporočamo, da državne železnice še niso pripoznale povišanja cen, kar je nujno potrebno za povišanje delavskih mezd, ki so se dovolile koncem januarja t. l. Tako dolgo, dokler to vprašanje ni rešeno, nam je — žal — nemogoče, pogajati se radi ponovnega povišanja delavskih prejemkov.« — Torej družba ne more, bolje rečeno: ne čestopiti v pogajanja, dokler ji državne železnice ne plačajo dolga in zahteva, da naj delavci prisilijo upravo državnih železnic, da plača družbi dolgove. — Mi smo drugega mnenja. Ako kak posestnik ne more ali noče plačati svojega dolga, ga njegov upnik toži ali rubi — isto naj naredi trbov. premožkopna družba z državnimi železnicami. Svojim delavcem naj pa da, kar jim gre! Sicer pa tudi mi razumemo, zakaj »Trboveljski« gre. — Ona pač dobro ve, da, čimdalje se pogajanja zavlečejo, ima tem več dobička, plačujoč delavstvo po stari pogodbi in tarifi. — Na shodu se je prebrala resolucija, ki zahteva, da naj se takoj prične pogajanja. Ob enem pa naj se skliče komisija, da pregleda varnostne naprave pri rudniku, stanovanja itd. Odposlali so jo na vlado. O uspehu resolucije bomo pravočasno poročali.

Izdaja konzorcij »Novega časa«. Urednik in odgovor. urednik Fr. Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika?

### NOVI ČAS

je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Delujte neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako kočio!

### Tovariši!

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

### Novi čas?

Pomnitet! List krščanskega delovnega ljudstva NOVI ČAS?

# Ogrska salama

## Mesnega oddelka »Gospodarske zveze« v Ljubljani

je pravkar dozorela.

Izdelek je prvovrstnega okusa.

Razprodaja počenši s 15. majem

kg po Din. 64'--.

V poštinih zavitkih od 5 kg dalje.

## Uradnik, delavec in kmet

kupi vse svoje potrebščine najcenejše pri GOSPODARSKI ZVEZI.

# KONZUMENT

## čemu tarnaš nad draginjo

Ali pa si član našega I. delavskega konzumn. društva in kupuješ tudi vse v prodajalnah te zadruga?

Popolna organizacija konzumentov je edino zmožna, da sčasoma zajezi tok naraščajoče draginje. Kadar bo konzument ne le trgovec za sé, ampak tudi lastni proizvajalec, takrat ne bo več draginje, kajti vse bo dobival po lastnih cenah. Člani, ali ste že doplačali od 30 kron na 100 kron zvišani delež. Ali veste, da zadruga sprejema od člana hranilne vloge in jih obrestuje po 5 %. Ali Vam je znano, da dobe člani od vsega nakupljenega, takoj plačanega in v nakupno knjižico zabeleženega blaga 3 % popust? Vse dobre gospodinje so članice

**I. delavskega konzumn. društva v Ljubljani**  
ki ima 37 prodajalen širom Slovenije.

### Vozniki! Pozor!

Po 10 do 30 kron se vam plača za voz smeti, šute, pepela, gramoza ali drugega materiala za zasipanje, če ga pripeljete na posestvo Cesta v mestni log št. 15. Oglasite in dogovorite se ravnotam v pisarni.

**F. BRUMAT** Ljubljana  
Usakovršno manufakturo in tkanine  
po konkurenčni ceni.  
Mestni trg 25. I.

Arhitekt in mestni stavbenik  
**VILJEM TREO**  
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10  
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.  
se priporoča za zgradbe vseh vrst  
ter izvršuje načrte in proračune.

Kdor uporablja

## GAZELA MILO

ta štedi perilo in novce.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

### Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6. (tik za frančiškansko cerkviijo)  
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3 %

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 100 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

**Tone Malgaj**

pleskar in ličar :: Ljubljana :: Kolodvorska ulica 6.

# Umetni led

Mesnega oddelka „Gospodarske zveze“ v Ljubljani

V ploščah po 11 kg.

Dnevna produkcija 2000 kg.

Plošča ledu Din. 13'--.

Večjim naročnikom dostavljamo  
led vsako jutro na dom.

## Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premošgovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premošgovnikov  
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava  
prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in  
domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

## Jugoslovanska Union-banka

preje Mariborska eskomptna banka

ustanovljena 1. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec  
ekspozitura v Skofjiloki

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle  
najkulantneje.

## Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki.

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje.

Prodajalna na drobno v Širfharjevi ulici št. 5.

Upoštevajte pri nakupih!

Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih!

## Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 38/I

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Telefon št. 21.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost s: Sveopćo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.